

Obsah

Předmluva	9
1. Verbální komunikace jako psychologický problém	10
1.1 Fyziologické procesy, chování a činnost	10
1.2 Společnost a kultura	12
1.3 Základní psychické procesy a jejich funkce ve verbální komunikaci	16
1.4 Verbální komunikační akt	21
1.5 Lidský hlas jako nositel verbální komunikace	23
1.6 J. Habermas a filozoficko-sociologické základy verbální komunikace	25
1.7 Ch. Morris a sémiotické základy verbální komunikace	31
1.8 H. Grice a logicko-pragmatické základy verbální komunikace	40
2. Verbální komunikace jako výzkumný problém	44
2.1 Postup od abstraktna ke konkrétnu při výzkumu významové dynamiky a struktury verbální komunikace	44
2.2 Různé konceptce významových jednotek	47
2.2.1 Významová jednotka podle L. S. Vygotského	47
2.2.2 Činnostní jednotka podle A. N. Leontjeva	48
2.2.3 Konceptce C. Ogdena a I. Richardse	49
2.2.4 Konceptce J. Fodora	50
2.3 Konceptce komunikačního aktu jako metodologické východisko k postupnému výzkumu významové dynamiky a struktury verbální komunikace	51
2.4 Kooperace a komunikace	57
2.5 Metodologické závěry	63
3. Problém vztahu jazyka a psychiky jako východisko k analýze významové dynamiky a struktury verbální komunikace	64
3.1 Konceptce N. Chomského	65
3.1.1 Užívání jazyka	66
3.1.2 Hlubková a povrchová struktura	68
3.1.3 „Minimalistický program“	72
3.1.4 Význam konceptce N. Chomského pro výklad psychologických základů verbální komunikace	74
3.2 Výklad porozumění a tvoření vět podle Ch. Osgooda	82

3.3	Koncepce R. Rommetveita	87
3.4	Inferenční výklad D. Sperbera a D. Wilsonové	91
3.5	M. Tomasello o kooperaci a komunikaci	108
3.6	Tvořivost kooperace, verbální komunikace a myšlení	112
4.	Individuálnost, interpersonálnost, skupinovost a hromadnost ve významové dynamice a struktuře verbální komunikace	115
4.1	Komunikace a roviny společné činnosti	115
4.2	Interpersonální komunikace	119
4.3	Intrapersonální komunikace	124
4.4	Skupinová komunikace	124
4.5	Hromadná komunikace	131
4.6	Vnitřní vazba mezi verbální komunikací a kooperací	134
5.	Intrapersonální komunikace, vnitřní řeč, hloubková struktura a smysl	137
5.1	Intrapersonální komunikace	137
5.2	Vnitřní řeč	139
5.3	Hloubková struktura, vnitřní kooperace a vnitřní řeč	146
5.4	Pojetí smyslu ve verbální komunikaci a jejích vnitřních procesech	148
6.	Psaná řeč a písemná komunikace	153
6.1	Začátky výzkumu vnitřní řeči a první experimenty týkající se její úlohy při tichém čtení podle R. Pintnera	153
6.2	Vztah psané řeči, čtení a psychiky v pojetí L. S. Vygotského a A. R. Luriji	154
6.3	Jiná pojetí čtení a psaní	159
6.4	Žinkinův výzkum psaní	162
6.5	Náš výklad	170
7.	Specifičnost ženské a mužské komunikace	178
7.1	O ženské a mužské psychologii	178
7.2	Začátky psychologického rozboru ženské a mužské komunikace	179
7.3	Biologické předpoklady sexuálních rozdílů v komunikaci mezi ženami a muži	180
7.4	Sociální předpoklady rodových rozdílů v komunikaci mezi ženami a muži	181
7.5	Specifičnost ženské a mužské komunikace z psychologického hlediska	184
7.6	Komunikační styly žen a mužů	186
7.7	Jazykové shody a rozdíly mezi ženami a muži	189
7.8	Komunikace emocí	193
7.9	Komunikace, atraktivita a intimní vztahy	194

7.10	Ženská a mužská komunikace v pracovních vztazích a důsledky změny postavení žen a mužů ve společnosti pro další vývoj komunikace	196
8.	Komunikační významy ve virtuální realitě	198
8.1	Počítače jako prostředky pro komunikaci mezi lidmi	198
8.2	Psychologické aspekty počítačově zprostředkované komunikace	200
8.3	Technologická specifičnost počítačově zprostředkované komunikace	205
8.4	Přednosti a úskalí počítačově zprostředkované komunikace	206
8.5	Identita účastníků počítačově zprostředkované komunikace	208
8.6	Základní typy komunikačního aktu v podmínkách počítačově zprostředkované komunikace	211
9.	Naše dřívější výzkumy dyadické a triadické komunikace	213
9.1	První experiment	213
9.2	Druhý experiment	220
9.2.1	<i>Funkční struktura úkolového dialogu jako celku</i>	225
9.2.2	<i>Modifikace funkční struktury úkolového dialogu v závislosti na podmínkách výchozí informovanosti</i>	226
9.3	Třetí experiment	230
9.4	Čtvrtý experiment	237
9.5	Pátý experiment	244
10.	Experimentální výzkum psychických procesů a jevů v psané řeči a písemné komunikaci při řešení problému	250
10.1	Brainwriting jako psané produkování nápadů individuálně a ve skupině	250
10.2	Cíl a hypotézy výzkumu	252
10.3	Podmínky experimentu, účastníci a jejich úkoly	253
10.4	Projekt experimentu	255
10.4.1	<i>Slovní analýza</i>	256
10.4.2	<i>Syntaktická analýza</i>	257
10.4.3	<i>Obsahová analýza</i>	260
10.5	Výsledky slovní analýzy	261
10.6	Výsledky syntaktické analýzy	263
10.7	Výsledky obsahové analýzy	266
10.7.1	<i>Závěrem k dosavadním analýzám</i>	268
10.8	Analýza mezivětných a mezisouvětných souvislostí v textu	269
10.8.1	<i>Syntaktická analýza mezivětných a mezisouvětných souvislostí</i>	269
10.8.2	<i>Syntakticko-sémantická analýza mezivětných a mezisouvětných souvislostí</i>	270
10.9	Srovnání repliky v jednosměrné komunikaci s následným textem	277

10.10	Přehled a zhodnocení odpovědí řešitelů na otázku dotazníku, týkající se jejich prožitků při různých způsobech tohoto řešení	288
10.10.1	<i>Typ S-I</i>	289
10.10.2	<i>Typ I-S</i>	290
11.	Souvislost některých základních psychologických metod s významovou dynamikou a strukturou verbální komunikace	292
11.1	Pozorování	293
11.2	Sebepozorování čili introspekce	299
11.3	Vztah sebepozorování a verbální výpovědi	301
11.4	Experiment	304
11.5	Dotazování	313
11.6	Rozhovor	317
11.7	Dotazník	320
11.8	Analýza produktů	321
12.	O udržitelnosti verbální komunikace jako prostředku dorozumění a porozumění mezi lidmi	323
12.1	Dorozumění a porozumění	323
12.2	Informační a vztahová funkce verbální komunikace	325
12.3	Možnosti kultivování komunikace	326
	Závěr	331
	Summary	346
	Literatura	354
	Rejstřík věcný	369
	Rejstřík jmenný	377